

Un exercici per desembafar

Rafel Crespí

IES BERENGUER D'ANOIA. INCA

JA sé que ho podríem definir com un pràctica o aplicació didàctica, però les nostres pretensions no arriben a tant. Si us en cont una mica la història, cadascú, amb el ben entès que pugui interessar a algú més que jo, en podrà treure les conclusions que vulgui, fer-li les modificacions que hi cregui oportunes, adaptar-ho a un altre poema o, senzillament, arrufar el nas i esgrimir un gest entre condescendent i de perplexitat. Jo el vaig concebre, en un primer moment, per fer una pràctica sobre el consonantisme, més concretament, les oclusives finals, aplicat al nivell de primer de Batxillerat. Es tractava d'un exercici per repassar una mica i, per afegitó, fer-los avinent la meva passió per Pere Quart. Aquest poema, si no agrada, com a mínim sol resultar xocant per a l'alumnat, per allò que està fet amb monosíl·labs. Amb el temps, més que per repassar les consonants, el sol treballar a classe aquests dies beneïts, és a dir, bàmbols, que se solen estrevir abans de les vacances de Nadal. Amb dues classes, n'hi ha més que prou, un per treballar-lo i l'altre per donar la solució. Bé, com que el meu metodisme sol tenir, més que llacunes, oceans, la cosa va anar derivant i vaig deixar de banda les consonants oclusives finals – que tampoc són un problema tan gros com ho eren fa vint anys o més – i es va convertir en un exercici entre ortogràfic i d'enginy. Sorprenentment, per a mi, se sol convertir en una de les classes més divertides de l'any. I algun alumne, més aviat dels no gaire feiners, em comentava que per què no ho podríem fer durant tot el curs. Que quedi ben clar, crec que ja ho podeu intuir, que ho faig amb un alumnat concret, el del Berenguer d'Anoia,

i quan l'alumnat ja coneix una mica el meu tarannà. (Pensau que al Berenguer la majoria d'alumnat que hi cursa Batxillerat, no hi ha cursat l'ESO, per tant poc o gens coneixen de quin punt em calç. L'única pista que els don és que es tracta d'un poema fet amb monosíl·labs i que el mecanisme que fa servir l'autor per engafetar el poema no és altre que les associacions d'idees que poden ser semàntiques, com en l'estrofa que diu Un poc de groc,/ i un xic de gris,/ i un xic de verd./ I un poc de blau. O poden ser fòniques, ex. Un poc de pas/ un poc de pes / i un poc de pis. O també un poc de

cada. O de causa-efecte. Per tant, entre la definició i algun mot que resta intacte a l'estrofa, l'alumnat en pot deduir la solució. La gràcia de l'exercici, si és que en té gaire, és perd tota si el donau per fer a casa. Llavors, els alumnes, que no saben anar al wikipèdia per trobar qui era en Jaume I, se les saben totes a l'hora de trobar un poema o d'usar un traductor per presentar un treball d'anglès o d'usar un corrector per al català.

<i>Déu</i> I tu, què vols?	I un xic de ____ (13) i un xic de so: un poc de lla ____ i un xic de tro.	Un poc de pe ____ I un poc de gre ____	Un poc de lluc i un xic de suc.
<i>Jo</i> Don__s jo sols vu ____ -ei, si po__ ser-.	Un poc de go ____ i un xic de bes i un poc de ____ (14)	I un xic de fe ____ I un poc de gru ____. I un poc de carn i un poc de ____ (24) i un poc de ____ (25) I un poc de fa ____ i un xic de pols.	I un poc de ____ (35) I un xic de ____ (36) Un poc de ____ (37) i un xic de rang
Un po__ de fam i un xi__ de pa. Un poc de fre__ i un poc de fo__ Un xic de son i un poc de lli__.	I un xic de ____ (15) I un poc de ____ (16)	I un xic de flam i un poc de ____ (26)	I a més del meu Un poc del seu I un xic del llur.
Un xic de se__ i un poc de __i i un poc de lle__	Un poc del for__ i un poc del flu__ . I un poc de ____ (17) i un poc de fum.	I un poc de sa ____ i un xic de dra ____. Un xic de ri ____ i un poc de ____ (27) i un poc de rus.	Vull ser: ru__? clerc? bell? lleig? dret? tort? gras? prim? llest? llosc? nou? vell? ferm? flac? bla? dur? buit? ple? dolç? tosc? sec? moll? greu? lleu? curt? llarg? fosc? clar? xaix? fi?
I un poc de pau.	I un poc de llo ____	I un tros de ca ____ i un xic de frui ____ un tros ben clos prop de la llar amb aus i flors.	I un xic del llur. Un poc de tot.
Un poc de ____ (1) un poc de ____ (2) i un poc de ____ (3)	I un poc de __oc tres reis, dos nous.	I un poc de bos ____ amb pins i brins.	I a més, què vull?
I un xic de ____ (4)	I un poc de gro__ i un xic de ____ (18) i un xic de ver ____.	I un xic de ____ (28) I un poc de riu I un poc de ____ (29) I un poc de ____ (30)	Un xic de seny.
Un xic de pi__ i un poc de pa__ - o un xic de sou i un xic de xe__	I un xic de blau.	I un poc de ____ (28) I un poc de riu I un poc de ____ (29) I un poc de ____ (30)	I un poc de temps.
I un poc de ____ (5) i un poc de ____ (6) i un poc de __el	Un poc de ____ (19) I un poc de nau; I un xic de ____ (20)	I un poc de ____ (28) I un poc de riu I un poc de ____ (29) I un poc de ____ (30)	I un xic de món.
Un xic de ____ (7) i un xic de ____ (8) Un poc de ____ (9) i un poc de ____ (10)	I un xic de ve__ i un poc de ____ (21) i un poc de rou.	I un poc de mar i un xic de port	I un poc de sort.
I un poc de ____ (11) i un xic de po__, i un poc de pi__ i un xic de co__ i un poc de ____ (12)	I un poc de ____ (22) -i un poc de ____ (23) I un poc de cant. I un xic de vers. I un xic de ba__	I un poc de ____ (31) Un xic de ____ (32) i un poc de ____ (33) i un poc de ____ (34) i un xic de fil.	I un poc de mort. I un poc de Vós. Ei, si pot ser.

- (1) Lloc per circular o per passar.
- (2) Allò que sempre troben que els sobra a les dones i a algun home. La romana/bàscula no enganya!
- (3) El sospiren les parelles a l'hora de casar-se. Els cans el fan a la cantonada i en anar gats, els herois de la nit, a qualsevol lloc.
- (4) En terminologia infantil i de padrinet, òrgan sexual masculí. Ocell.
- (5) Allò que cerquen els turistes.
- (6) Per treure la fador. No va bé per la tensió sanguínia. A algú, n'hi falta una mica.
- (7) Client del diacrític. Cosa material o també espiritual. Nota aprovada però discreta.
- (8) Antònim de l'anterior. El dimoni l'encarna.
- (9) Dolça i, per segons qui, empaçalosa.
- (10) Vesícula biliar. Cosa amarganta.
- (11) A molta gent els agrada transitar-hi: els moixos, els gats, els enamorats que volen mirar la lluna.
- (12) Pot ser d'alegria, de por o de plaer, tot i que en aquest darrer cas pot dir-se esglai.
- (13) A la nit, tota és artificial. Els amants furtius s'estimen més que no n'hi hagi.
- (14) Després de molts de besos pot venir la paraula cercada. Evidentment, ben fet, produeix molt de goig, tot a la mateixa estrofa...
- (15) Sinònim de ca.
- (16) Podria ser el femení de gos, però no ho és. En donen massa a les motos i als cotxes.
- (17) Licor cubà. Masculí de Roma, si la normativa ens ho permetés.
- (18) Hi ha cervells; també dies, en aquest darrer cas, no cal tenir-ne molts... (evidentment en singular)
- (19) Convé no perdre'l sovint, encara que sempre ens restarà el darrer. Hauria d'arribar a molts més pobles de Mallorca, com abans, així potser deixaríem el cotxe més a casa, especialment per anar a Palma.
- (20) Estri de mariner de primera utilitat quan el motor s'espenya. En alguns indrets de Mallorca, fruita bàquica.
- (21) Blanca era com la vestida. A Mallorca no en fa mai o gairebé mai.
- (22) Durant el franquisme, només n'hi havia una.. Cal tenir-la bona per cantar. O forta per fer classe.
- (23) D'això no n'hi havia en temps d'en Franco. A vegades forma binomi amb la paraula 22.
- (24) N'hi ha que la tenen de peix. Altres que els bull molt aviat. Altres, especialment assassins i altres males herbes, la tenen freda...
- (25) Diuen que allà on n'hi ha hi ha alegria. A vegades s'hi emprenen croades de fulleta en contra. Alerta, se us en pot encastar un a la gola! (si menjau cotna de porcella rostida)
- (26) Amic del vodka, de la ginebra, del whiskie, del baylis i de les herbes dolces, però mai no va tèrbol. Va bé pels cops, per estroncar la sang i per altres coses....
- (27) Client del diacrític. L'hem bandejat de les nostres vides, encara que en situacions extremes el treim de l'armari. Els musulmans l'usen molt més que no nosaltres.
- (28) Les Ufanes ho són. També pot ser un llinatge. Als poemes n'hi ha, d'on brollen cristal·lines aigües.
- (29) A Mallorca, n'hi ha més metres per damunt autopistes que per damunt els torrents.
- (30) Els nostres llacs, en singular.
- (31) Enmig de Mallorca n'hi ha un. Podria ser un arbre que fa fulles aromàtiques que es posen al peix escabetxat.
- (32) Teixit. Llit coix.
- (33) Material que en fan sabates, bosses, pilotes. En plural, en podríem fer una frase sinònima d'anar en pilotes, però en català no s'usa aquesta expressió.
- (34) Tots, especialment les dones, sobretot a mesura que passen els anys, la voldrien tenir fina. Inca ciutat de la, segons anunciaven uns cartells, tot arribant a la ciutat per l'autopista.
- (35) La nostra víctima de les matances. Als barruts els en diuen el nom.
- (36) N'hi ha de temàtics, d'automobilístics i també de bombers, en singular.
- (37) N'hauríem de passar més del que no passam, en aquesta vida.